

Első az *anyának*, második az *apának*, harmadik a *hazának*

CZEIZEL ENDRE ORVOS-GENETIKUS, CÍMZETES EGYETEMI TANÁR, AZ ORVOS-TUDOMÁNYOK DOKTORA, 1973 ÓTA VÉGEZ GENETIKAI TANÁCSADÁST. KUTATÁSAI KIEMELKEDŐ TÉMÁJA AZ ÖRÖKLŐDÉS, A GENETIKAI ÁRTALMAK, A VELESZÜLETETT ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA, VALAMINT A JÁRVÁNYTAN. LÉTREHOZTA A VELESZÜLETETT RENDELLENESSEGEK ORSZÁGOS NYILVÁNTARTÁSÁT, ELSŐKÉNT ÍRTA LE AZOK ELŐFORDULÁSI SAJÁTOSSÁGAIT, BEVEZETTE A GENETIKAI TANÁCSADÁS SZERVEZETT MÓDSZERÉT, KIDOLGOZTA AZ OPTIMÁLIS CSALÁDTERVEZÉSI MODELLT. MA, NYUGDÍJASKÉNT IS AZ EGÉSZSÉGMEGŐRZŐ ÉS GENETIKAI TANÁCSADÁS NÉPSZERŰSÍTŐJE. A KSH ADATAI SZERINT 2011. ELSŐ KÉT HÓNAPJÁBAN 9%-KAL KEVESEBB GYERMEK SZÜLETETT, MINT A TAVALYI ÉV EZEN IDŐSZAKÁBAN. AZ OKOKRÓL, AZ OPTIMÁLIS CSALÁDTERVEZÉSRŐL, A GENETIKA MAI ÁLLÁSÁRÓL KÉRDEZTÜK A PROFESSZORT A VESZPRÉMI JÓZAN ÉSZ TÁRSASÁG ESTJÉN.

szöveg: Müller Anikó Hanga
fotó: Melczer Zsolt, archív

GENETIKAI SORUNKAT
IDŐBEN MEGISMERVE IRÁNYÍTÓI
LEHETNÉNK ÉLETÜNKNEK

A FÉRFI DOLGOZOTT, A NŐ SZÜLT

– Mára megváltozott a gyermekvállalási kedv. Vajon a nők-férfiak szerepe, a párkapcsolatok szerkezete is?

– Ez a kérdés ma a nemzet súlyos problémája. A fiatal párok két-három gyermeket szeretnének – a magyar gyermekszerező nép –, aztán ebből egy-kettő lesz. Évezredek óta kialakult a nemek közötti munkamegosztás, a férfiaké volt a produktum, a nőké a reprodukció. A férj dolgozott, harcolt, eltartotta családját, a nő szült. Egy átlagos magyar asszony tizenegy (!) gyermeket. Ez volt a küldetése, és nem volt fogamzásgátlás sem. Úgy tartották, a gyermeket Isten adta, áldásként fogták fel a család bővülését. A 20. században drasztikus társadalmi változás következett be, a nők „kivívták” társadalmi egyenrangúságukat, karriert akarnak befutni a férfikkal vetekedve. Közben több bőrt húznak le róluk, mert keményen helyt állnak a munkában, otthon, gyermeket is szülnék, így már nem gyermekáldásról, hanem gyermekvállalásról beszélünk. Ezért is tolódik ki ennek az időszaknak, hiszen a nő életét egy kisbaba alap-

san megváltoztatja. Átalakult a társadalmi szemlélet is, mert amikor tizenegy gyermeket születtek, nem fontolgatták, miből fogják etetni, ruházni, azt tartották, Isten adta, majd lesz valahogy. Nem azt mondom, szüljön mindenki ennyit, de ma családonként 1,3 gyermek az átlag.

– Mennyi lenne az ideális?

– Többször tapasztaltam a „vagy gyermek, vagy autó” dilemmát a második baba tervezésekor. Ilyenkor Shakespeare gyönyörű gondolatát idézem: „a kaszással, ki holnap elragad, csak úgy dacolhatsz, ha gyermeked marad.” Akinek gyermeke van – halhatatlan! Bennük vannak a génjeink, kromoszómáink, tudásunk, szeretetünk, tapasztalatunk. A gyermek a biológiai öröklet záloga. Egy nép nemzetközi elismertsége a lélekszámtól is függ. Az a nemzet, amelyik élni akar, produkálja az utánpótlását. Azért, hogy fennmaradjon a társadalom, a három gyermekszülés lenne az ideális, hiszen számolni kell a meddőséggel, a nőtelennel, a homoszexuálisokkal, a papsággal. Régi szép mondás – kicsit romantikus, de igaz – az első gyermek az anyának, a második az apának, a harmadik a hazának.

A MÉHÜKET KÖLCSÖNZIK

– Hogy vélekedik a dajkaterhességről?

– Jó, hogy ezt az elnevezést említi, számomra szimpatikusabb, mint a béranyaság, ami a pénzt feltételezi. Régen, ha a mamának nem volt teje, egy dajka szoptatta a babát, a dajkaterhesek viszont a méhüket kölcsönzik a genetikai szülőknél. Több oka is lehet, amiért egy nő nem képes a szülésre. 1990-ben még nem voltunk uniós tagállam, de tagja voltam egy nemzetközi szakértői bizottságnak és ott már felmerült a kérdés, jogilag tiltott vagy engedélyezett-e kihordani más babáját. Mi 1993-ban indítottuk be a dajkaterhes programunkat. Közöttünk egy felhívást, van-e olyan asszony, aki hajlandó lenne kihordani más magzatját. Felhívásunkra százötvennégyen jelentkeztek. Pszichológus vette fel velük a kapcsolatot. Voltak akik ellenszolgáltatás nélkül vállalták, voltak akik csak pénzért, s olyanok is akik már sok gyermeket születtek. Számomra igen érdekes volt, amikor utóbbiak elmondták, mindig a terhesség alatt voltak a legboldogabban, akkor élték meg igazán nőiességük teljességét.

– Mi az eljárás lényege?

KOMPLETT MEGOLDÁS A MŰANYAGOK FELDOLGOZÁSÁBAN

- » fröccsöntés 350–6500 KN
- » tamponnyomás 1–5 színiig
- » ultrahanghegesztés, melegprézelés
- » szerelés, csomagolás

Mindez az autóipar, gyógyászati termékek, modellek, sport- és háztartási cikkek gyártásában szerzett sokéves tapasztalatok alapján, az ISO 9001:2008 és 13485:2007 követelményei szerint.

HE-PA
HUNGARY
PLAST KFT.

H-8284 Nemesgulács, József Attila u. 80.
Tel.: 0036 87/433-322
Fax: 0036 87/533-055
www.hepahungary.hu

MOSÓLABDA

A TERMÉSZET VÉDELMEBEN

Kiváló tisztító, szagtalanító és sterilizáló hatás!
Akár nullára csökkentheti az eddigi mosószerek használatát!

MOSÓLABDA

- Megóvja ruháit a mosógépben lerakódott penésztől, baktériumoktól
- Mindig kéznél van
- Kifejezetten gyermekek, nők, érzékeny és kényes bőrűek számára ajánlott
- Egyszeri öblítés, gazdaságos vízhasználat
- Nincs több cipekedés
- Nincs többé be nem kalkulált plusz kiadás

FOLTTISZTÍTÓ STIFT

- Tökéletes kiegészítője a mosólabdának
- Ez a folttisztító kókuszolajat tartalmaz kifejezetten az erős és makacs szennyeződések tisztítására
- Minden típusú anyaghoz alkalmazható

Információs vonal:
+36-30-393-5186

- Ha egy nőnek van petefészke, vannak petesejtje, a gének, a kromoszómák pedig a petesejtben, tehát elvileg lehet saját gyermeke. Mivel a lombikbébi módszer megteremtette ennek a technikai lehetőségét, össze lehet hozni a férj ondósejtjével, majd beültetni. A dajkaterhest pedig hormonálisan elő kell készíteni.

- *A dajkaterhesség anyagi oldala?*
- Felmerült, ki térítse a várandósság költségeit, amikor másként kell táplálkozni, öltözködni, orvosi vizsgálatok, munkából kieső időszakok vannak. Eltérő külföldi példákat ismerünk, nekem az izraeli tetszik, ahol a biztosító fizeti a számlával igazolt költségeket. Elgondolkodtató, hogy nálunk az ügyvédek a nyílt örökbefogadás „elintézése” díjaként több száz ezer forintot vettek fel, holott munkájuk elenyésző egy kismama kilenc hónapos áldozatához viszonyítva!

AZ ESKÜ ÉS A JOG ELLENTMONDÁSA

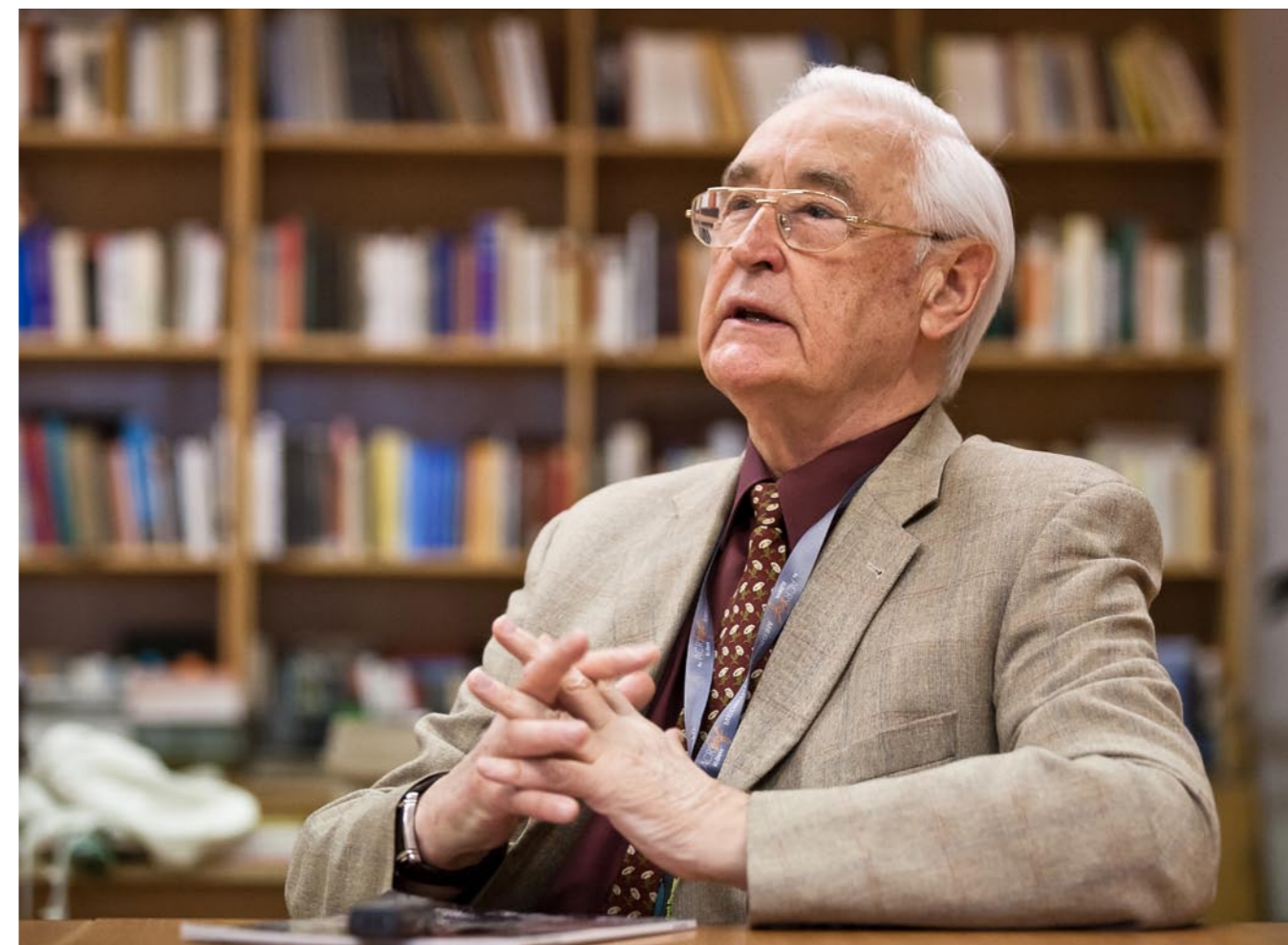
- *Milyen eredményeik voltak, működik-e jelenleg a program?*
- Tizenhat házaspárnak született gyermeke, volt egy ikerpárunk

is. Mindenki boldog volt, a genetikai pár is, és a várandós is, aki segített. A meddőség megkeresíti a párok életét, sajnálom, hogy a parlament 2002-ben betiltotta a sikeres programot. Hátér információk szerint ez a katolikus egyháznak tett gesztus volt, ha már az abortusz-betiltási igényüknek nem tettek eleget. Nagy kár, mert jelenleg negyvenhét olyan pár van előjegyezve nálam, akinek csak dajkaterhesség révén lehetne kisbabája. Közülük az egyik nő súlyos cukorbeteg, ami kizárja a terhességet, a másik már tizenegyszer elvetélt. Felvettem, itt egy orvosi kérdésről van szó, miért kell politikai szintre vinni? A meddőség az élet egyik legnagyobb átka, s ha valakinek fontos, hogy legyen saját gyermeke, s mi ezt orvosiilag meg tudjuk oldani, miért kell ezt megakadályozni? Előkészítettek egy törvénytervezetet, ami nekem nagyon nem tetszett. Az volt a lényege megengedik, de csak úgy, ha családtag hordja ki a magzatot, de gondoljuk csak végig, milyen érzést szül, ha összejön a család karácsonykor, ott van egy gyermek, aki genetikailag az enyém, de a testvérem szülte meg..., Elszomorít, hogy számos internetes hirdetés szerint Kijevben, Moszkvá-

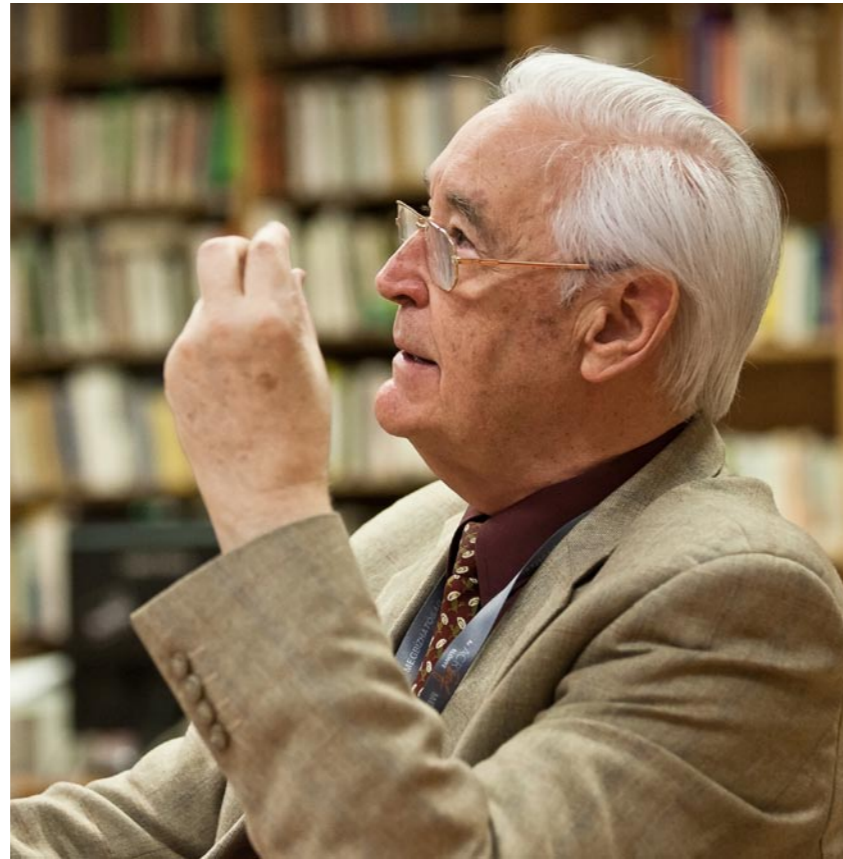
ban, Grúziában több millió forintért kínálják a lehetőséget, de miért kell egy magyar házaspárt elküldeni teljesen idegen környezetbe? Tízleteletben tartom a katolikus egyház álláspontját, miszerint a teremtés Isten dolga, ebbe ne szóljon bele mesterségesen senki – a fogamzásgátló tablettákat is elítéli –, de azt gondolom, rá kellene bízni a döntést az emberekre. Aki mélyen vallásos, úgysem veszi igénybe. Jézus is szerette a kisgyermeket, és a meddő asszonyt meggyógyította. Évente 3-5 házaspár jön hozzám és azt mondom nekik, ha a magyar jogrendszer megváltozik, tudok majd segíteni. Nekünk, orvosoknak a hippokratészi eskü a legfontosabb, eszerint a hozzánk fordulóknak a lehetőségekhez képest minden körülmények között segíteni kell. Így viszont boldogtalanságra vannak kárhóztatva.

MODERN TAIGETOSZ

- *Melyek a génebérszet, a génkutatás legújabb eredményei?*
- Különbséget kell tenni a kettő között! A géntérképezés 1990-ben indult az USA-ban. Az ember

sejtmagjában lévő két méter hosszú DNS makromolekulát leolvasták, melyben 3,2 milliárd „betű” van. Ez nem jelenti azonban, hogy képesek vagyunk ezt manipulálni. Mondjuk, van egy emlőrákos nő. Ott van a jó gén a kezében, belövöm és nem történik semmi, mert nem találja meg a beteg sejteket, nem tudja legyőzni a beteg kromoszómát. A csontvelőbetegség esetében ki lehet a beteg gént cserélni, de Franciaországban tizenegy beteg gyermek esetében pár év múlva ötnél leukémiája volt, hiszen abban az esetben, ha belenyúlunk az emberi génállományba, megbontjuk az egyensúlyt. Ami napjainkban nagy jelentőségű az a génkutatás, ebből egy teljesen új orvoslás alakulhat. Jelentős genetikai különbség van ugyanis ember és ember között. A farmakogenetika abban segít, hogy a beteg DNS-ét megnézve eldönthető lesz, melyik gyógyszer, milyen dózisban hatékony számára. Barack Obama 2012-re ígérte az amerikai állampolgároknak, hogy ezer dollárért mindenki megtudja, mi a genetikai sorsa. Elsőre ez rémisztő, de továbbgon-

Ami napjainkban nagy jelentőségű az a génkutatás, ebből egy teljesen új orvoslás alakulhat. Jelentős genetikai különbség van ugyanis ember és ember között. A farmakogenetika abban segít, hogy a beteg DNS-ét megnézve eldönthető lesz, melyik gyógyszer, milyen dózisban hatékony számára

dolva, jó dolog ha tudom mi vár rám, mit kell tennem, hogy a betegségem minél később jelentkezzen. Tudom, mely betegségek vannak a génjeimbe beleírva. Nem általában fogjuk az embereket kezelni, hanem genetikailag orientáltan, egyénre lebontva, ami óriási előrelépés. Amerikában kiszámolták, 2020-ra húsz évvel élnek tovább az emberek, orvosiilag ez a genetika jövője.

– Milyen az optimális családtervezés?

– Lényege a segítség, hogy egészségesen szülessenek a kislábak. A fogantatás az életünk legnagyobb pillanata, akkor dől el a fiúk vagy lányok leszünk, egészségesek vagy betegek, géniusz palánták, vagy gyenge kutyaütők. A fogantatásra elő kellene készülnünk! Fontos a családtervezési alkalmassági vizsgálat, hiszen a gépkocsivezetéshez megnézik az alkalmasságot, gyermeket meg mindenki csi-

nálhat? Senkitől nem venném el a gyermekvállalás jogát, csak fel kell készülni erre. Nagyon nehéz aszisztálni a 16-20 hetes magzatok megölésében, én ezt hívom modern Taigetosznek.

TIZENÖT TÁNYÉR SPENÓT NAPONTA

– Fontos, hogy a kismamák magzatvédő vitaminokat szedjenek?

– A leendő várandósok 12%-a kezd el fogamzás előtt szedni magzatvédő vitaminokat. Sokan azt tartják, egészségesen kell étkezni, de ez nem elég. A szervezetünkben amikor lebomlanak a fehérjék, egy mérgező aminosav, a homocisztein keletkezik és az emberek 11%-ában a méregbontó enzim nem, 44%-ában kevésbé működik. Ha a fogantatás ekkor következik be, a magzatban többfajta fejlődési rendel-

lenség fordulhat elő. A génhibát semlegesíteni napi tizenöt tányér spenótot kellene megenni, viszont a magzatvédő vitaminok megfelelő időben és mennyiségben történő bevitelével az enzimek képessé válnak a méregtelenítésre.

– Az egyéb gyógyszerek hatása?

– Európában 8400 gyógyszer van forgalomban, melyből 11 (pl. epilepszia, rákellenes) tud fejlődési rendellenességet okozni. Tízszor több rendellenesség következik be azért, ha a várandósok nem szedik a szükséges gyógyszert. A magas láz 30%-kal növeli a fejlődési rendellenességek gyakoriságát, vagy ha egy asztmás beteg végigrohama a terhességet, „zsugorodott” magzata születik. Gyógyszert csak akkor kell szedni ha muszáj, de ha akkor nem szedi be a kismama, azzal nagyobb kárt okoz születendő gyermekének. A családtervezési tanácsadás akkor működne jól, ha a leendő szülők egészségi állapotát, családfáját alapján el lehetne dönteni, ki vegye igénybe a genetikai tanácsadást. Ma még csak szép álmom az optimális családtervezés, ahol kiválogatják azokat, akiknek genetikai, epilepszia, vagy diabétesz gondozóba kell majd menniük, mert a genetikai tanácsadás a kockázatos családoknak szól. Ez jelenleg nem működik.

Válassza ki az Önnek legmegfelelőbb New Holland kombájnját és bízva ránk annak finanszírozását!

A nettó gépérték 25%-val megegyező kezdő sajáterő befizetése mellett, forint alapon 3 havi BUBOR kamat mellett (jelenleg 6,1%) 5 éves futamidejű zárt végű pénzügyi lízinget biztosítunk.

CSX7040-es 5 ill.

CSX7080-as 6 szalmarázóládás változatok

- 242-333 maximális teljesítményű Common Rail erőforrások
- 7000-9000 literes magtartályok
- 2 vagy 4 dobos cséplő és leválasztó rendszer
- 5,1-6,1 méteres gabona adapterek szállító kocsival
- Szalmaszecskázó
- Komplettn kukorica felszereltség

Opciók tételek:

- Önszintező rostaszekrény
- Varifeed vágóasztal

TC5060 és TC5070 5 szalmarázóládás változatok

- 175-223 maximális teljesítményű erőforrások
- 4,5-5,1 méteres gabona adapterek szállító kocsival
- 2 illetve 3 dobos cséplő és leválasztó rendszer
- 5200-6000 literes magtartály
- Szalmaszecskázó
- Komplettn kukorica felszereltség

Ígényével, kérdéseivel kapcsolatban keresse helyileg illetékes üzletkötőjét, vagy hívja a New Holland üzletágot a 34/569-045 telefonszámon.

A feltüntetett kondíciók és feltételek a készlet erejéig érvényesek!

IKR TERMELÉSFEJLESZTÉSI ÉS KERESKEDELMELI Zrt.

New Holland Gépkereskedelmi Üzletág 2943 Bábolna, IKR Park

Tel.: 34-569-045 Fax: 34-569-047

www.ikr.hu